

UN NOU RELIEF VOTIV AL CAVALERULUI TRAC DESCOPERIT ÎN DOBROGEA

DE

O. TOROPU

În cursul anului 1968 a fost descoperită întâmplător, în curtea casei părinților elevului Stamate Alexandru din comuna Dăieni, jud. Tulcea, o placă votivă de formă pentagonală, din marmură de culoarea albă-cenușie de calitate inferioară¹.

Piesa este ruptă în partea de jos și în cea dreaptă (jumătatea inferioară). Relieful, de asemenea, este deteriorat în parte. Dimensiunile actuale sînt : 0,325 m lung., 0,320 m lăț. și 0,075 m grosimea (fig. 1). Placa este în formă de *aedicula*. Doi pilaștri laterali, cu „capiteluri dorice” susțin un „antablament” deasupra căruia se află un pseudo-fronton triunghiular cu chenar în relief. Marginile frontonului sînt decorate cu două profiluri lineare dedesubtul cărora se află un șir de denticuli. Interiorul pseudo-frontonului este decorat, la rîndul său, cu un strugure, plasat în centru, de la care pornesc lateral două vrejuri de viță de vie cu cîte o frunză la extremități.

În nișă este reprezentat cavalerul trac, pe cal, îndreptîndu-se la trap spre dreapta. Calul este redat din profil, picioarele s-au păstrat parțial, corpul este robust, urechile și coama sînt profilate, gîtul încordat, iar coada este lungă și bogată. Cavalerul trac are capul întors cu fața spre privitor iar o parte a bustului ușor răsucit în aceeași parte. Pieptănătura și fața sînt deteriorate. Corpul este acoperit cu o tunică (*chiton*) cu minci lungi, încinsă la mijloc (cu o *cintura*), care cade în pliuri verticale. Mantia (*chlamys*), petrecută pe după gît, flutură în formă de evantai în spatele cavalerului. Piciorul stîng nu se vede iar partea inferioară a celui drept este deteriorată. Încălțările (*embades*) nu se disting. În mîna stîngă ține, probabil, friul iar în cea dreaptă o piesă care datorită stării de conservare nu poate fi identificată cu certitudine (o pateră sau, mai degrabă, un rhyton).

În fața calului se află un arbore cu ramuri și frunze stilizate. Șarpele, care de obicei este încolăcit în jurul arborelui, nu se distinge.

Piesa este bine realizată din punct de vedere artistic. Datorită stării fragmentare a reliefului, din compoziția acestuia lipsesc multe elemente

---

¹ A fost donată de Virgil Popescu, fost profesor la Școala generală din Dăieni, Facultății de istorie-geografie, Universitatea din Craiova și ne-a comunicat și condițiile descoperirii. Îi mulțumim și pe această cale.

care se întâlnesc în mod frecvent pe acest gen de monumente². Oricum, acesta se încadrează în tipul A după Kazarow³ și II a după Scorpan⁴ și poate fi datat în secolele II—III.

Relieful descoperit la Dăieni, care se adaugă la piesele similare descoperite în Dobrogea⁵, reprezintă cavalerul trac ca erou pașnic, în ipostaza de zeitate chthoniană. De atributele zeității se leagă prezența, în coin-

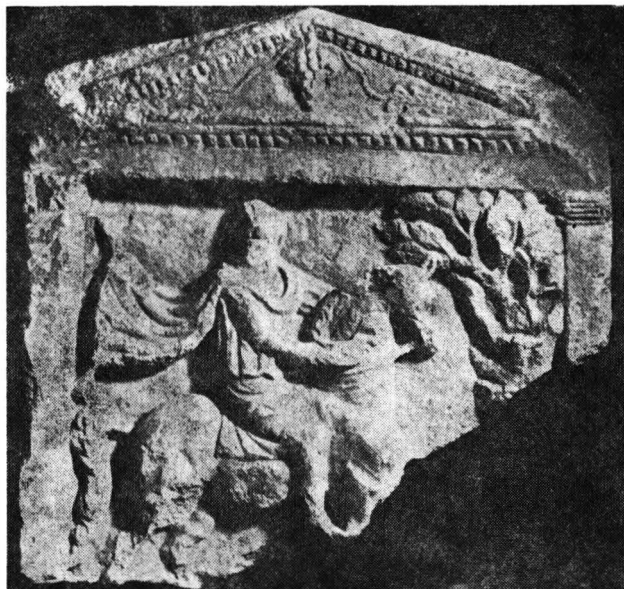

Fig. 1. Dăieni. Relief de marmură cu cavalerul trac.

poziția reliefului, a strugurelui și viței de vie cu frunze, a arborelui și a vasului pe care cavalerul îl ține în mina dreaptă.

UN NOUVEAU RELIEF VOTIF DU CAVALIER THRACE DÉCOUVERT EN DOBROUDJA

RÉSUMÉ

Un relief votif en marbre du cavalier thrace (fig. 1) a été découvert par hasard en 1968 dans la commune de Dăieni, département de Tulcea. Le relief, de bonne qualité du point de vue de l'exécution artistique, mais à l'état fragmentaire, peut être daté aux IIe—IIIe siècles.

EXPLICATION DES FIGURES

Fig. 1. Dăieni. Relief en marbre avec le cavalier thrace.

² G. Kazarow, *DissPann*, 2, 1938, 14; idem, *Heros*, RE, Suppl. III, 1918, col. 1132—1149 și RE, VI A, 1936, col. 478—488; E. Will, *Le relief culturel gréco-romain. Contribution à l'histoire de l'art de l'Empire Romain*. Paris, 1955, p. 24 și urm.; Aleksandrina Cernanović-Kuzmanović, *Arhlug*, 4, 1963, p. 31 și urm.; Ivanicka Georgijeva, *Eirene*, 4, Praga, 1965, p. 113 și urm.; C. Scorpan, *Cavalerul trac*, Muzeul regional de arheologie Dobrogea, Constanța, 1967, (cu bibliografie la p. 85—86); I. I. Russu, *ActaMN*, 5, 1967, p. 97 și urm.; idem, *ActaMN*, 5, 1968, p. 470; Manfred Oppermann, *Arheologija*, 2, 1970, p. 19 și urm.; idem, *Arheologija*, Sofia, 3, 1973, p. 1 și urm.; N. Gudea, *SCIV*, 22, 1971, 2, p. 345 și urm.

³ *Ibidem*, p. 5 și urm.

⁴ C. Scorpan, *op. cit.*, p. 6—9 și 55—57.

⁵ Em. Moscalu și C. C. Petolescu, *SCIV*, 23, 1972, 4, p. 659 și urm., cu bibliografia la p. 663, nota 15.